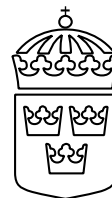

Regeringens proposition 2019/20:14

Ingripanden mot utländska kreditinstitut och vissa andra penningtvättsfrågor

Prop.
2019/20:14

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 september 2019

Stefan Löfven

Per Bolund
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att det ska göras vissa ändringar i regelverket om åtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

Förslagen i huvudsak:

- Finansinspektionen ska kunna ingripa mot utländska kreditinstitut och kreditförmedlare som hör hemma inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och som driver verksamhet från filial i Sverige vid överträdelser av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- Kravet på att utreda om en kund har en verklig huvudman ska inte gälla, om kunden är ett dotterföretag till ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES och sådana dotterföretag ska inte heller anmäla sin egen verkliga huvudman för registrering till Bolagsverket.
- Kravet på att utse en alternativ verklig huvudman ska inte gälla, om kunden är en stat, en region, en kommun eller motsvarande och den risk som kan förknippas med kunden bedöms som låg.
- Det ska i lag förtydligas att förenklade åtgärder för kundkännedom för konton med medel som tillhör någon annan bara ska vidtas i förhållande till kundens verkliga huvudman.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 och 2 januari 2020.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	5
2.2	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	7
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	8
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	10
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar	11
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter	12
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	14
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän	17
3	Ärendet och dess beredning	18
4	Ingripande mot utländska kreditinstitut	18
4.1	Gällande rätt	18
4.2	Finansinspektionen ska kunna ingripa mot utländska kreditinstitut	20
5	Kundkännedom och registrering av verkliga huvudmän	22
5.1	Gällande rätt	22
5.2	Verkliga huvudmän för dotterföretag till börsbolag	24
5.3	Alternativa verkliga huvudmän	26
5.4	Konton med medel som tillhör någon annan	27
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	28
7	Konsekvensanalys	29
8	Författningskommentar	31
8.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	31
8.2	Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	33
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	33
8.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	35
8.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar	35
8.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter	36

8.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	37	Prop. 2019/20:14
8.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän	39	
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Ingripanden mot utländska kreditinstitut och vissa andra penningtvätsfrågor.....	41	
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	42	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	55	
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	56	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	67	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 september 2019	68	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

dels att 3 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 15 kap. 15 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §²

Ett svenskt företag ska ges tillstånd att driva bankrörelse eller finansieringsrörelse, om

1. bolagsordningen, stadgarna eller reglementet stämmer överens med denna lag och andra författningar och i övrigt innehåller de särskilda bestämmelser som behövs med hänsyn till omfattningen och arten av den planerade verksamheten,

2. det finns skäl att anta att den planerade rörelsen kommer att drivas enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i företaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett kreditinstitut,

4. den som ska ingå i styrelsen för företaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett kreditinstitut och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift, och

5. styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget.

Vid bedömningen enligt första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att kreditinstitutets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2014:982.

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i företaget är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag, ska det vid bedömningen av innehavarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

15 kap.

15 a §

I stället för det som föreskrivs i 15 § gäller följande om ett utländskt kreditinstitut som driver verksamhet i Sverige enligt 4 kap. 1 eller 3 § inte driver sin verksamhet i enlighet med bestämmelserna i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Finansinspektionen får förelägga kreditinstitutet att göra rättelse. Om institutet inte följer föreläggandet, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i institutets hemland.

Om rättelse därefter inte sker, får inspektionen förbjuda institutet att påbörja fler transaktioner i Sverige. Innan ett förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i institutets hemland.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överträdelse av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som inträffat före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Prop. 2019/20:14

Härigenom föreskrivs att 29 kap. 2 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

2 §¹

En revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare är ersättnings-skyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han eller hon ska även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av hans eller hennes medhjälpare. I de fall som avses i 9 kap. 44 § och 46 § andra stycket samt 10 kap. 18 § andra stycket denna lag samt 3 kap. 1 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism svarar dock revisorn, lekmannarevisorn eller den särskilda granskaren endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som han eller hon eller en medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

En revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare är ersättnings-skyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han eller hon ska även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av hans eller hennes medhjälpare. I de fall som avses i 9 kap. 44 § och 46 § andra stycket samt 10 kap. 18 § andra stycket denna lag samt 4 kap. 3 och 6 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism svarar dock revisorn, lekmannarevisorn eller den särskilda granskaren endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som han eller hon eller en medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

Om ett registrerat revisionsbolag är revisor eller särskild granskare, är det detta bolag och den som är huvudansvarig för revisionen eller granskningen som är ersättningsskyldiga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

¹ Senaste lydelse 2010:834.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 §, 12 kap. 3 § och 19 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §¹

Vid bedömningen enligt 1 § första stycket 4 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att värdepappersbolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i bolaget är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska det vid bedömningen av innehavarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om bolaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av värdepappersbolaget.

12 kap.

3 §²

Vid bedömningen enligt 2 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att börsens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot

¹ Senaste lydelse 2014:985.

² Senaste lydelse 2009:365.

penningtvätt och finansiering av terrorism, eller penningtvätt och finansiering av terrorism, eller Prop. 2019/20:14

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

19 kap.

4 §³

Vid bedömningen enligt 3 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att clearingorganisationens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

³ Senaste lydelse 2009:365.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §¹

Vid bedömningen enligt 3 § första stycket 4 och 6 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att betaltjänstverksamheten drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt lagen (2003:148) om terroristbrott.

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om *straff för* terroristbrott.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd enligt 1 § ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

Prop. 2019/20:14

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §¹

Vid bedömningen enligt 3 § 3 och 6 § första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att verksamheten med utgivning av elektroniska pengar drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt lagen (2003:148) om terroristbrott.

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om *straff för* terroristbrott.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd enligt 1 § ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

¹ Senaste lydelse 2017:655.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter

Härigenom föreskrivs¹ att 2 kap. 3 § och 6 kap. 14 § lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §

Vid bedömningen enligt 2 § första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska innehavarens anseende beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att företagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt som avses i 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

6 kap.

14 §

Finansinspektionen får förelägga en utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES som förmedlar bostadskrediter från en filial i Sverige att göra rättelse, om kreditförmedlaren överträder

– 4 kap. 1, 2, 7, 8, 9 eller 10 §,

– föreskrifter som meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 5 eller 6, *eller*

– 5 a §, 6 §, 12 a § första stycket, 13 a §, 50 § eller 54 § konsumentkreditlagen (2010:1846).

– föreskrifter som meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 5 eller 6,

– 5 a §, 6 §, 12 a § första stycket, 13 a §, 50 § eller 54 § konsumentkreditlagen (2010:1846), *eller*

– *lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.*

Om kreditförmedlaren inte följer föreläggandet, ska Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i kreditförmedlarens hemland.

Om rättelse inte sker, får Finansinspektionen förbjuda kreditförmedlaren att fortsätta förmedla bostadskrediter i Sverige. Innan förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i kreditförmedlarens

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

hemland. Europeiska kommissionen ska omedelbart informeras när ett förbud meddelas. Prop. 2019/20:14

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överträdelser av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som inträffat före ikraftträdandet.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

dels att 1 kap. 8 § och 3 kap. 8 och 25 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 8 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 8 §

I denna lag avses med

1. *affärsförbindelse*: en affärsmässig förbindelse som när den etableras förväntas ha en viss varaktighet,

2. *brevlådebank*: ett utländskt institut som är registrerat inom en jurisdiktion inom vilken institutet saknar verklig etablering och ledning och där institutet inte heller ingår i en finansiell grupp som omfattas av tillsyn,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *kund*: den som har trätt eller står i begrepp att träda i avtalsförbindelse med sådan verksamhetsutövare som avses i denna lag,

5. *person i politiskt utsatt ställning*:

a) fysisk person som har eller har haft en viktig offentlig funktion i en stat, och

b) fysisk person som har eller har haft en funktion i ledningen i en internationell organisation,

6. *verklig huvudman*: detsamma som i 1 kap. 3–7 §§ lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän,

7. *koncern*, *moderföretag* och *dotterföretag*: detsamma som i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554), och

7. *koncern*, *moderföretag* och *dotterföretag*: detsamma som i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554) eller motsvarande utländska företeelser, och

8. *verksamhetsutövare*: en fysisk eller juridisk person som utför verksamhet som omfattas av denna lag.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

3 kap.

8 §

En verksamhetsutövare ska utreda om kunden har en verklig huvudman. En sådan utredning ska åtminstone avse sökning i registret över verkliga huvudmän enligt lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän. Om kunden är en juridisk person, en trust eller en liknande juridisk konstruktion, ska utredningen omfatta åtgärder för att förstå kundens ägarförhållanden och kontrollstruktur. Om kunden har en verklig huvudman, ska verksamhetsutövaren vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet.

Första stycket gäller inte om kunden är ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige eller inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES.

Första stycket gäller inte om kunden är ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige eller inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES *eller ett dotterföretag till ett sådant bolag.*

Om kunden är en juridisk person och det efter åtgärder enligt första stycket står klart att den juridiska personen inte har en verklig huvudman, ska den person som är styrelseordförande, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare anses vara verklig huvudman. Detsamma gäller om verksamhetsutövaren har anledning att anta att den person som identifierats enligt första stycket inte är den verkliga huvudmannen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 a §

Bestämmelsen i 8 § tredje stycket gäller inte om

- kunden är en stat, en region, en kommun eller motsvarande, och*
- den risk som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg.*

Lydelse enligt prop. 2018/19:125

Föreslagen lydelse

25 §

En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör *andra än kunden* behöver inte identifiera och kontrollera identiteten på den för vars räkning kunden förvaltar medlen, om kunden

En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör *kundens verkliga huvudman* behöver inte vidta *de åtgärder för kundkännedom som avses i 8 § i fråga om den verkliga huvudmannen*, om kunden

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet,

Prop. 2019/20:14 auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist utanför EES, och

a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och

b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs, eller

3. till följd av föreskrift i lag eller annan författning är skyldig att hålla medel som förvaltas för någon annans räkning avskilda från egna tillgångar och medel.

Första stycket får tillämpas endast om den risk som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg och om verksamhetsutövaren utan dröjsmål på begäran kan få del av uppgift om identiteten hos den för vars räkning kunden förvaltar medlen och den dokumentation som ligger till grund för uppgifterna.

Denna lag träder i kraft den 2 januari 2020.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän

Prop. 2019/20:14

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 2 § lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2018/19:150 Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Lagen är tillämplig på

1. svenska juridiska personer,
2. utländska juridiska personer som driver verksamhet i Sverige,
3. fysiska personer med hemvist i Sverige som driver verksamhet som avser förvaltning av en trust, och
4. fysiska personer med hemvist i utlandet som driver verksamhet i Sverige som avser förvaltning av en trust.

Lagen är inte tillämplig på

1. staten, *landsting*, kommuner eller kommunalförbund eller juridiska personer som staten, *landsting*, kommuner eller kommunalförbund, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande över,

2. aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller motsvarande marknad utanför EES,

3. dödsbon, eller

4. konkursbon.

1. staten, *regioner*, kommuner eller kommunalförbund eller juridiska personer som staten, *regioner*, kommuner eller kommunalförbund, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande över,

2. aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller motsvarande marknad utanför EES *eller dotterföretag till sådana bolag*,

Denna lag träder i kraft den 2 januari 2020.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot kreditinstitut (banker och kreditmarknadsföretag) vid tillämpning av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) finns i 13 och 15 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. De bestämmelserna genomför delar av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (fjärde penningtvättsdirektivet) i fråga om kreditinstitut.

Ett 35-tal utländska kreditinstitut som hör hemma inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) driver verksamhet från filial i Sverige, inbegripet två av de sex största kreditinstituten i Sverige.

Fjärde penningtvättsdirektivet innebär att tillsynsmyndigheten i värdlandet ska kunna ingripa mot utländska verksamhetsutövare som driver verksamhet från filial i värdlandet. Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot dessa kreditinstitut vid överträdelser av penningtvättslagen är emellertid begränsade (15 kap. 15 § lagen om bank- och finansieringsrörelse).

Av det skälet har promemorian Ingreppande mot utländska kreditinstitut och vissa andra penningtvätsfrågor upprättats inom Finansdepartementet. I den föreslås bl.a. att Finansinspektionen ska kunna ingripa mot dessa institut i vissa fall.

En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga på www.regeringen.se och i Finansdepartementet (Fi2019/00438/B).

I propositionen behandlas promemorians förslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 29 augusti 2019 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

I förhållande till lagrådsremissen görs vissa språkliga och redaktionella ändringar. I förhållande till lagrådsremissen föreslås i propositionen ett något senare ikraftträdandedatum såvitt avser förslaget till ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

4 Ingreppande mot utländska kreditinstitut

4.1 Gällande rätt

Bestämmelser som syftar till att förhindra att finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism finns framför allt i penningtvättslagen.

Penningtvättslagen gäller fysiska och juridiska personer (verksamhetsutövare) som driver sådan verksamhet i Sverige i vilken det finns risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism (1 kap. 2–5 §§). Den innebär att verksamhetsutövare ska förebygga, upptäcka och förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Det gäller riskbedömning och rutiner (2 kap.), kundkännedom (3 kap.), övervakning och rapportering (4 kap.) samt intern kontroll och anmälningar om misstänkta överträdelser (6 kap.).

För verksamhetsutövare som inte omfattas av någon särskild rörelselag finns bestämmelser om tillsyn och ingripanden i 7 kap. penningtvättslagen. Dessa verksamhetsutövare står under tillsyn av länsstyrelserna i Stockholm, Västra Götalands och Skåne län (16 § förordningen [2009:92] om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism).

Bestämmelserna om tillsyn och ingripanden mot verksamhetsutövare i penningtvättslagen (7 kap.) gäller för svenska fysiska och juridiska personer och för utländska juridiska personer som driver verksamhet från filial i Sverige (1 kap. 2 och 3 §§ penningtvättslagen).

För verksamhetsutövare som omfattas av en särskild rörelselag finns bestämmelser om tillsyn och ingripanden i stället i den regleringen (7 kap. 1 § tredje stycket penningtvättslagen). Dessa verksamhetsutövare står under tillsyn av Finansinspektionen, Spelinspektionen, Revisorsinspektionen, Fastighetsmäklarinspektionen och Sveriges advokatsamfund.

För kreditinstitut (banker och kreditmarknadsföretag) gäller bestämmelserna om tillsyn och ingripanden i lagen om bank- och finansieringsrörelse (13 och 15 kap.) i stället för penningtvättslagen. Bestämmelserna genomför i huvudsak Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (kapitaltäckningsdirektivet).

Finansinspektionen utövar tillsyn över alla kreditinstitut som driver verksamhet i Sverige (1 kap. 2 § och 13 kap. lagen om bank- och finansieringsrörelse). Finansinspektionen kan ingripa mot svenska kreditinstitut genom t.ex. föreläggande om rättelse, sanktionsavgifter eller återkallelse av tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse. Motsvarande gäller för utländska kreditinstitut som hör hemma utanför EES och som driver verksamhet från filial i Sverige.

I fråga om utländska kreditinstitut som hör hemma inom EES och som driver verksamhet i Sverige (genom att inrätta filial eller utan att inrätta filial i Sverige) ska Finansinspektionen i stället underrätta den behöriga myndigheten i hemlandet, dvs. den myndighet som utövar tillsyn över institutet, om att det inte driver sin verksamhet i enlighet med lagen om bank- och finansieringsrörelse eller andra författningar som reglerar verksamheten, inbegripet penningtvättslagen (1 kap. 5 § 4 och 15 kap. 15 § första stycket). I brådskande fall får inspektionen, i avvaktan på att den behöriga myndigheten i hemlandet vidtar åtgärder, emellertid ingripa mot institutet i syfte att värna den finansiella stabiliteten i Sverige (15 kap. 15 § andra stycket).

Det innebär sammanfattningsvis att Finansinspektionen har begränsade möjligheter att ingripa mot utländska kreditinstitut som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från filial i Sverige vid överträdelser av penningtvättslagen.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot juridiska personer som driver verksamhet med bostadskrediter finns i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter (5 och 6 kap.). I fråga om utländska kreditförmedlare som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från filial i Sverige ("utländska kreditförmedlare från ett land inom EES") kan Finansinspektionen över huvud taget inte ingripa enligt bestämmelserna om ingripande i 6 kap. lagen om verksamhet med bostadskrediter vid överträdelser av penningtvättslagen.

Det som gäller för utländska kreditinstitut och utländska kreditförmedlare som hör hemma inom EES avviker från det som gäller för andra utländska företag på finansmarknadsområdet. I vissa rörelseregleringar görs ingen skillnad mellan svenska och utländska företag i fråga om ingripanden, se lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet, lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet och lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter. Enligt andra rörelseregleringar gäller i stället att Finansinspektionen kan ingripa mot utländska företag genom att begränsa den gränsöverskridande verksamheten, se 3 kap. 6 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige, 12 kap. 15 och 17 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder, 25 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, 8 kap. 21 § lagen (2010:751) om betaltjänster, 5 kap. 21 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar, 14 kap. 19 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder och 9 kap. 28 och 29 §§ lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

4.2 Finansinspektionen ska kunna ingripa mot utländska kreditinstitut

Regeringens förslag: Om ett utländskt kreditinstitut som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från filial i Sverige inte driver sin verksamhet i enlighet med bestämmelserna i penningtvättslagen, ska Finansinspektionen få förelägga institutet att göra rättelse.

Om institutet inte följer föreläggandet, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i hemlandet. Om rättelse därefter inte sker, ska inspektionen få förbjuda institutet att påbörja fler transaktioner i Sverige. Innan förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i hemlandet.

Motsvarande ska gälla i fråga om utländska kreditförmedlare från ett land inom EES.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Riksgäldskontoret* anser att innebörden av det föreslagna förbudet behöver förtydligas.

Skälen för regeringens förslag: I förhållande till den svenska ekonomin har Sverige en stor, koncentrerad och växande banksektor. Det gäller även i ett internationellt perspektiv. Ett 150-tal kreditinstitut driver verksamhet i Sverige. Av dessa är ett 35-tal utländska kreditinstitut som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från filial i Sverige, inbegri-

pet två av de sex största kreditinstituten i Sverige. Marknadsandelarna för de sex största kreditinstituten motsvarar ca 75 procent av inlåningsmarknaden i Sverige.

Fjärde penningtvättsdirektivet innebär att tillsynsmyndigheten i värdlandet ska kunna ingripa mot utländska verksamhetsutövare som driver verksamhet från filial i värdlandet. Finansinspektionen har emellertid begränsade möjligheter att ingripa mot utländska kreditinstitut som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från filial i Sverige vid överträdelser av penningtvättslagen. Det beror på att bestämmelserna i lagen om bank- och finansieringsrörelse om tillsyn över och ingripanden mot kreditinstitut (13 och 15 kap.) i huvudsak genomför kapitaltäckningsdirektivet. Det direktivet innebär att det som huvudregel är den behöriga myndigheten i hemlandet som ska ingripa mot överträdelser av det unionsrättsliga regelverket om kapitaltäckning i värdlandet. I svensk rätt gäller den ordningen vid överträdelser av alla författningar som reglerar verksamheten, t.ex. penningtvättslagen.

Tillsynen över att svenska och utländska kreditinstitut fullgör sina skyldigheter enligt penningtvättslagen bygger i stor utsträckning på kvalitativa bedömningar av sektorsspecifika metoder för att förebygga, upptäcka och förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Penningtvätt och finansiering av terrorism har samhällsskadliga verkningar. Det är därför viktigt att Finansinspektionen har tillräckliga verktyg för att på ett kraftfullt sätt kunna ingripa mot svenska och utländska kreditinstitut som inte fullgör sina skyldigheter enligt penningtvättslagen. De ingripanden som kan aktualiseras mot svenska kreditinstitut – t.ex. föreläggande om rättelse, sanktionsavgifter och återkallelse av tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse – kan på ett effektivt sätt antas förebygga och beivra oönskade beteenden. Den omständigheten att tillsynen över att svenska och utländska kreditinstitut fullgör sina skyldigheter bygger på kvalitativa bedömningar av sektorsspecifika metoder för förebygga, upptäcka och förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism innebär dessutom att ett ingripande mot ett visst kreditinstitut kan tjäna som vägledning för alla andra företag i finanssektorn.

Penningtvätt och finansiering av terrorism är i stor utsträckning internationella företeelser. Risker för penningtvätt och finansiering av terrorism skiljer sig emellertid åt mellan olika länder och finansiella system. Det är därför viktigt att Finansinspektionen kan ingripa också mot gränsöverskridande verksamhet som drivs i Sverige. Av dessa skäl bör Finansinspektionen få ingripa mot utländska kreditinstitut som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från filial i Sverige.

I fråga om utländska kreditinstitut som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från filial i Sverige är det den behöriga myndigheten i hemlandet som beslutar om tillstånd att driva verksamhet. Av det skälet framstår det som en rimlig ordning att det i första hand är den myndigheten som ska ingripa mot institutet vid överträdelser av penningtvättslagen. Först om den behöriga myndigheten i hemlandet av olika skäl inte ingriper mot institutet, bör Finansinspektionen få ingripa mot institutet.

För utländska värdepappersföretag som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från filial i Sverige gäller att Finansinspektionen vid överträdelser av penningtvättslagen kan förelägga företaget att göra rättelse. Om föreläggandet inte följs, ska den behöriga myndigheten i hemlandet

underrättas. Om rättelse inte sker, får Finansinspektionen förbjuda det utländska värdepappersföretaget att påbörja nya transaktioner i Sverige. Innan förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i hemlandet (25 kap. 12 § lagen om värdepappersmarknaden).

Kreditinstitut har inte sällan tillstånd att driva värdepappersrörelse och förslaget bör därför utformas efter förebild av det som gäller för utländska värdepappersföretag som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från filial i Sverige. Det innebär att en fråga om ingripande mot ett utländskt kreditinstitut som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från filial i Sverige bör hanteras på följande sätt. Finansinspektionen bör få förelägga institutet att göra rättelse. Om institutet inte följer föreläggandet, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i hemlandet om överträdelsen. Om rättelse inte sker, bör inspektionen få ingripa genom att förbjuda institutet att påbörja fler transaktioner i Sverige. Innan förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i hemlandet

Riksgäldskontoret anser att innebörden av förbudet behöver förtydligas. Förbudet tar sikte på transaktioner som gäller den gränsöverskridande verksamheten och innebär i princip att institutet inte får påbörja fler transaktioner i Sverige, varken inom ramen för ett befintligt avtal eller enstaka transaktioner (jfr t.ex. prop. 2009/10:220 s. 301).

På motsvarande sätt bör Finansinspektionen kunna ingripa mot utländska kreditförmedlare från ett land inom EES vid överträdelser av penningtvättslagen. I det fallet bör dock förbudet ta sikte på fortsatt förmedling av bostadskrediter i Sverige (6 kap. 14 § lagen om verksamhet med bostadskrediter).

5 Kundkännedom och registrering av verkliga huvudmän

5.1 Gällande rätt

En verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för kundkännedom (3 kap. penningtvättslagen). En verksamhetsutövare får inte etablera eller upprätthålla affärsförbindelser eller utföra enstaka transaktioner vid otillräcklig kundkännedom eller misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism (1–3 §§). En verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för kundkännedom vid etableringen av affärsförbindelser eller – om verksamhetsutövaren inte har en affärsförbindelse med kunden – vid enstaka transaktioner (4 §). Som huvudregel gäller att en verksamhetsutövare ska identifiera kunden och kontrollera kundens identitet (7 §). En verksamhetsutövare ska dessutom utreda om kunden har en verklig huvudman. Om kunden är en juridisk person, ska utredningen omfatta åtgärder för att förstå kundens ägarförhållanden och kontrollstruktur. Om kunden har en verklig huvudman, ska verksamhetsutövaren vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet. I vissa fall ska en s.k. alternativ verklig huvudman utses (8 §).

Kontroll av kundens och den verkliga huvudmannens identitet ska göras innan en affärsförbindelse etableras eller innan enstaka transaktioner utförs (9 §). En verksamhetsutövare ska dessutom bedöma om kunden är en person i politiskt utsatt ställning – dvs. en person som har eller har haft en viktig offentlig funktion i en stat eller en funktion i ledningen för en internationell organisation – och kontrollera om kunden är etablerad i ett s.k. högriskredjeland (10 och 11 §§).

Åtgärderna i 7–11 §§ ska utföras i den omfattning det behövs med hänsyn till kundens riskprofil och övriga omständigheter (14 §). Vid låg risk finns möjlighet att vidta förenklade åtgärder (15 §) och vid hög risk en skyldighet att vidta skärpta åtgärder (16 §). I fråga om personer i politiskt utsatt ställning ska – utöver åtgärderna i 7–11 §§ – vissa särskilda åtgärder vidtas (19 §). I fråga om konton med medel som tillhör någon annan som verksamhetsutövare tillhandahåller finns det möjlighet att vidta förenklade åtgärder i förhållande till kravet på att identifiera och kontrollera kundens verkliga huvudman (25 §).

Bestämmelser om registrering av verkliga huvudmän finns i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän (registerlagen). Som huvudregel ska alla juridiska personer som driver verksamhet i Sverige anmäla sina verkliga huvudmän för registrering till Bolagsverket (2 kap. 3 § registerlagen).

Med verklig huvudman avses i huvudsak en fysisk person som, ensam eller tillsammans med någon annan, direkt eller indirekt, har den yttersta kontrollen över en juridisk person (1 kap. 3 § första stycket 1 och 4 § registerlagen). En verklig huvudman kan också vara en fysisk person till vars förmån någon annan handlar (1 kap. 3 § första stycket 2 registerlagen).

Den allmänna definitionen kompletteras av presumtionsregler (1 kap. 4–7 §§ registerlagen). Förekomsten av flera presumtionsregler som tillämpas av samma juridiska person innebär att det kan förekomma att flera personer kan antas vara verkliga huvudmän i samma juridiska person vid tillämpning av olika presumtionsregler. Vem som i en sådan situation är den juridiska personens verkliga huvudman får avgöras genom en tillämpning av den allmänna definitionen. En bedömning av vem av flera möjliga huvudmän som kan anses utöva det största inflytandet över den juridiska personen får då göras. Om det inte är möjligt att särskilja en verklig huvudman efter en sådan bedömning, ska två eller flera personer anses vara verkliga huvudmän (se prop. 2016/17:173 s. 455).

En fysisk person ska som utgångspunkt antas utöva den yttersta kontrollen över en juridisk person om han eller hon på grund av innehav av aktier, andra andelar eller medlemskap kontrollerar mer än 25 procent av det totala antalet röster i den juridiska personen, har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av den juridiska personens styrelseledamöter eller motsvarande befattningshavare, eller på grund av avtal med ägare, medlem eller den juridiska personen, föreskrift i bolagsordning, bolagsavtal och därmed jämförbara handlingar kan utöva motsvarande kontroll (1 kap. 4 § första stycket registerlagen).

Kravet på att identifiera kundens verkliga huvudman ligger, liksom kravet på att identifiera kunden, till grund för verksamhetsutövarens riskklassificering av kunden samt till att klarlägga om den verkliga huvudmannen är en person i politiskt utsatt ställning eller av andra anledningar kan bedömas vara en person som innebär hög risk för penningtvätt eller

Prop. 2019/20:14 finansiering av terrorism. Det skapar genomlysning kring ägandet i och kontrollen av juridiska personer och andra juridiska konstruktioner för att försvåra och förhindra att de används som verktyg i brottsliga upplägg (se samma prop. s. 241).

5.2 Verkliga huvudmän för dotterföretag till börsbolag

Regeringens förslag: Kravet på att utreda en kunds verkliga huvudman ska inte gälla, om kunden är ett dotterföretag till ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige eller inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES. Sådana dotterföretag ska inte heller behöva anmäla sin egen verkliga huvudman för registrering till Bolagsverket.

Det ska uttryckligen anges i lag att koncerndefinitionen omfattar även motsvarande utländska företeelser.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansbolagens Förening* och *Svenskt Näringsliv* anser att den nya koncerndefinitionen ska omfatta utländska företagsgrupper i stället för utländska företeelser. Svenskt Näringsliv anser dessutom att det ska förtydligas att den nya koncerndefinitionen bara gäller penningtvättslagen.

Skälen för regeringens förslag: Från kravet på att utreda en kunds verkliga huvudman görs undantag i fråga om kunder som är aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige eller inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES, dvs. bolag som ibland benämns börsbolag (3 kap. 8 § andra stycket penningtvättslagen). Ett börsbolag ska inte heller anmäla sin egen verkliga huvudman för registrering till Bolagsverket (1 kap. 2 § registerlagen). Bestämmelserna genomför regler i fjärde penningtvättsdirektivet, som innebär att ”bolag noterade på en reglerad marknad som omfattas av informationsskyldighet enligt unionsrätten eller omfattas av motsvarande internationella normer som säkerställer tillräcklig öppenhet beträffande information om ägande” undantas från definitionen av verklig huvudman (artikel 3.6 a i).

Den avvikande regleringen i fråga om börsbolag gäller emellertid inte ett dotterföretag till ett börsbolag, trots att en fysisk person som antas utöva den yttersta kontrollen över en juridisk person, som i sin tur utövar kontroll över en annan juridisk person, antas utöva den yttersta kontrollen även över den senare juridiska personen (1 kap. 4 § andra stycket registerlagen).

Med koncern, moderföretag och dotterföretag avses i penningtvättslagen (1 kap. 8 §) detsamma som i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554). Bestämmelsen i penningtvättslagen genomför en artikel i fjärde penningtvättsdirektivet (artikel 3.15), som innebär att med koncern avses en grupp av företag som består av ett moderföretag, dess dotterföretag och enheter i vilka moderföretaget eller dess dotterföretag har ägarintressen samt företag som står till varandra i ett sådant förhållande som avses i artikel 22 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013

om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG.

Av årsredovisningslagen följer att ett företag ska anses vara moderföretag och en juridisk person ett dotterföretag, om företaget innehar eller på annat sätt förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga andelar i den juridiska personen, har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i den juridiska personens styrelse eller motsvarande ledningsorgan eller har rätt att ensamt utöva bestämmande inflytande grund av avtal med den juridiska personen eller på grund av föreskrift i dess bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar (1 kap. 4 §). Motsvarande kontroll som grundas på gemensamt ägande eller gemensam kontroll omfattas också av definitionen.

Koncerndefinitionen är i sig ett uttryck för att moderföretaget kontrollerar dotterföretaget i den mening som avses i 1 kap. 3 och 4 §§ registerlagen (se prop. 2016/17:173 s. 454). Det innebär att dotterföretagets verkliga huvudman motsvarar den person som skulle ha ansetts som börsbolagets verkliga huvudman, om börsbolaget inte hade undantagits från regleringen av verkliga huvudmän.

Kravet på att utreda en kunds verkliga huvudman bör därför inte gälla, om kunden är ett dotterföretag till ett börsbolag. Ett sådant dotterföretag bör inte heller anmäla sin egen verkliga huvudman för registrering till Bolagsverket.

Motsvarande synsätt har legat till grund för att från registerlagens tillämpningsområde undanta privaträttsliga juridiska personer över vilka offentligrättsliga juridiska personer har bestämmande inflytande (se 1 kap. 2 § andra stycket 1 och samma prop. s. 450).

Förslaget står i överensstämmelse med det ovan nämnda undantaget från definitionen av verklig huvudman i fjärde penningtvättsdirektivet (artikel 3.6 a i). Det bygger på rekommendation 10 från den mellanstatliga organisationen Financial Action Task Force (Fatf). I tolkningsnoten till rekommendationen anges att det inte är nödvändigt att utreda en kunds verkliga huvudman, om kunden är ett majoritetsägt dotterföretag till ett börsbolag med krav på öppenhet i fråga om ägande.

Förslaget bör omfatta kunder som är svenska eller utländska juridiska personer. Koncerndefinitionen i penningtvättslagen är emellertid begränsad till svenska moderföretag (se prop. 1998/99:130 s. 459). Koncerndefinitionen bör därför också omfatta utländska moderföretag. *Finansbolagens Förening* och *Svenskt Näringsliv* anser att koncerndefinitionen ska omfatta utländska företagsgrupper i stället för utländska företeelser. Regeringen anser emellertid att koncerndefinitionen, som får anses vara ett förtydligande av gällande rätt, bör omfatta samtliga företeelser i en utländsk företagsgrupp, inbegripet moderföretag och dotterföretag. I det sammanhanget ska framhållas att förslaget endast avser koncerndefinitionen i penningtvättslagen.

Regeringens förslag: Kravet på att utse en alternativ verklig huvudman ska inte gälla om

- kunden är en stat, en region, en kommun eller motsvarande, och
- den risk som kan förknippas med kunden bedöms som låg.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansbolagens Förening* och *Svenska Bankföreningen* anser att undantaget från kravet på att utse en alternativ verklig huvudman ska gälla i samtliga fall när kunden är en stat, en kommun eller motsvarande, dvs. inte bara om den risk som kan förknippas med kunden bedöms som låg.

Skälen för regeringens förslag: Om det står klart att en kund som är en juridisk person inte har en verklig huvudman, ska i stället den som är styrelseordförande, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare (alternativ verklig huvudman) anses vara verklig huvudman (3 kap. 8 § tredje stycket penningtvättslagen). Bestämmelsen genomför regler i fjärde penningtvättsdirektivet (artikel 3.6 a ii). Det svenska kravet på att utse en alternativ huvudman – som omfattar privaträttsliga och offentligrättsliga juridiska personer – går emellertid utöver direktivet, som innebär att en alternativ verklig huvudman ska utses för privaträttsliga juridiska personer ("företagsenheter").

Kravet på att utse alternativa verkliga huvudmän är ett uttryck för att en juridisk person som är organiserad på ett sådant sätt att en verklig huvudman som avses i 1 kap. 3 och 4 §§ registerlagen saknas i stället får anses "kontrolleras" av den alternativa verkliga huvudmannen (se prop. 2016/17:173 s. 243).

Samtidigt framstår det i grunden som ett främmande synsätt att en fysisk person kan kontrollera en offentligrättslig juridisk person. I fråga om svenska offentligrättsliga juridiska personer kommer det till uttryck i 1 kap. 2 § andra stycket 1 registerlagen.

En alternativ verklig huvudman i en offentligrättslig juridisk person är inte sällan en person i politiskt utsatt ställning. Det innebär att det svenska kravet på att utse en alternativ huvudman för kunder som är offentligrättsliga juridiska personer kan medföra att verksamhetsutövaren behöver vidta särskilda åtgärder för kundkännedom (3 kap. 19 § penningtvättslagen).

Samtidigt kan den omständigheten att kunden är en offentligrättslig juridisk person tyda på att risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är låg (2 kap. 4 § penningtvättslagen), vilket i sin tur motiverar förenklade åtgärder för kundkännedom. Det innebär sammanfattningsvis att särskilda åtgärder för kundkännedom kan aktualiseras, trots att den risk som kan förknippas med kunden bedöms som låg. Det står inte i överensstämmelse med det riskbaserade synsättet som präglar penningtvättslagen.

Kravet på att utse en alternativ verklig huvudman för offentligrättsliga juridiska personer leder i dessa fall inte till en bättre öppenhet kring ägandet och kontrollen av kunden eller till en bättre riskhantering utan medför i stället en administrativ börda för verksamhetsutövarna. Kravet på att utse alternativa verkliga huvudmän bör därför inte gälla, om kunden är en stat,

en kommun på regional nivå (landsting), en kommun eller motsvarande. Ett förslag om att beteckningen region ska användas i stället för landsting för kommuner på regional nivå har nyligen överlämnats till riksdagen (propositionen En ny beteckning för kommuner på regional nivå och vissa frågor om regionindelning [prop. 2018/19:162]). Beteckningen region bör därför användas i den nu aktuella lagtexten.

Finansbolagens Förening och *Svenska Bankföreningen* anser att undantaget från kravet på att utse en alternativ verklig huvudman i en offentlig-rättslig juridisk person ska gälla oavsett om den risk som kan förknippas med kunden bedöms som låg. Enligt regeringens mening kan visserligen det förhållandet att en kund är en offentlig-rättslig juridisk person tyda på att riskprofilen hos kunden är låg. Detta kan emellertid inte alltid anses vara fallet och mot bakgrund av det riskbaserade synsätt som präglar penningtvättsregelverket bör alternativa verkliga huvudmän också fortsättningsvis utses för sådana juridiska personer om den risk som kan förknippas med kunden bedöms som låg.

5.4 Konton med medel som tillhör någon annan

Regeringens förslag: Det ska uttryckligen framgå av lag att förenklade åtgärder för kundkännedom för konton med medel som tillhör någon annan bara ska vidtas i förhållande till kundens verkliga huvudman.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svenska Bankföreningen* anser att bestämmelsen bör kunna tas bort. *Finansbolagens Förening* anser att bestämmelsen inte ska avse klientmedelskonton.

Skälen för regeringens förslag: Utgångspunkten i penningtvättslagen är att en verksamhetsutövers kund är den person som verksamhetsutövaren har en avtalsrelation med. Det innebär att det i regel inte finns någon skyldighet att vidta kundkännedomsåtgärder avseende kundens kunder (se prop. 2016/17:173 s. 509).

Om kundens kund är att betrakta som kundens verkliga huvudman, ska emellertid verksamhetsutövaren vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet (3 kap. 8 § penningtvättslagen). Detta gäller dock inte om kunden uppfyller vissa krav (3 kap. 25 § penningtvättslagen). Undantagsbestämmelsen – som saknar motsvarighet i fjärde penningtvättsdirektivet – vilar på förutsättningen att kundens kund, dvs. den för vars räkning medel förvaras på konton, är att betrakta som verklig huvudman för innehavaren för kontot (se samma prop. s. 279 f.).

Varje person som får sina medel överförda till ett gemensamt konto är emellertid inte att betrakta som verklig huvudman i förhållande till den som innehar kontot. Vid genomförande av betalningstransaktioner kan t.ex. en aktör, som erbjuder tjänster för att genomföra sådana transaktioner, ta emot medel för en betalares räkning. Sådana medel kan denne vara skyldig att hålla avskilda från sina egna medel (3 kap. 7 § lagen [2010:751] om betaltjänster). Det kan ske genom att betalarens medel förvaltas på ett gemensamt konto, som innehas av den som genomför transaktionen.

Betalaren, dvs. den vars medel förvaltas på kontot, är i en sådan situation inte att anse som verklig huvudman för innehavaren av kontot, dvs. den som har att genomföra transaktionen. Detta eftersom betalaren varken kan anses ytterst äga eller kontrollera innehavaren av kontot eller vara den till vars förmån innehavaren handlar i den mening som avses i 1 kap. 3 och 4 §§ registerlagen (se avsnitt 5.1).

Såsom undantagsbestämmelsen i penningtvättslagen (3 kap. 25 §) är utformad finns risk för att den kan anses ge uttryck för ett krav på att verksamhetsutövaren ska kontrollera och identifiera kundens kunder, oavsett om kundens kund är kundens verkliga huvudman. Det bör därför förtydligas att förenklade åtgärder för kundkännedom för konton med medel som tillhör någon annan kan vidtas i förhållande till kundens verkliga huvudman.

Syftet med förslaget är att förtydliga den nu aktuella undantagsbestämmelsen. Om bestämmelsen tas bort eller inskränks, som *Svenska Bankföreningen* och *Finansbolagens Förening* föreslår, skulle det innebära att möjligheten att i vissa fall vidta förenklade åtgärder för kundkännedom tas bort eller inskränks. Regeringen anser inte att det har framkommit några skäl för att göra en sådan ändring i sak.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringarna i penningtvättslagen och registerlagen ska träda i kraft den 2 januari 2020. Övriga lagändringar ska träda i kraft den 1 januari 2020.

Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för överträdelser av penningtvättslagen som inträffat före ikraftträdandet.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att det i promemorian föreslås att alla lagändringar ska träda i kraft den 1 januari 2020.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Regelrådet* efterfrågar en redogörelse för om särskild hänsyn tagits till de berörda vid bedömning av lämpligt ikraftträdandedatum.

Skälen för regeringens förslag: Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt.

Regelrådet tar upp frågan om särskild hänsyn behöver tas till de berörda vid bedömningen av lämpligt ikraftträdandedatum. De berörda företagen omfattas av penningtvätsregelverket och ska således redan i dag följa dess materiella bestämmelser. Att Finansinspektionen får vissa nya möjligheter att ingripa, och att vissa förenklingar i regelverket sker, gör enligt regeringens uppfattning, inte att det krävs någon särskild genomförandetid för dessa företag. Lagändringarna bör därför kunna träda i kraft den 1 januari 2020, som föreslås i promemorian. När det gäller de ändringar i 3 kap. 8 §

penningtvättslagen och 1 kap. 2 § registerlagen som föreslås i avsnitten 2.7 och 2.8 föreslås emellertid ändringar i samma paragrafer även i ett annat lagstiftningsärende (se prop. 2018/19:150). I det lagstiftningsärendet föreslås också att ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2020. Med hänsyn till detta bör ändringarna i de båda lagarna som föreslås i denna proposition träda i kraft den 2 januari 2020.

När det gäller förslaget att Finansinspektionen ska kunna ingripa mot utländska kreditinstitut och kreditförmedlare som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från filial i Sverige vid överträdelse av penningtvättslagen, bör de föreslagna bestämmelserna gälla överträdelser som har inträffat efter ikraftträdandet.

7 Konsekvensanalys

Regeringens bedömning: Förslagen har inga offentligfinansiella effekter.

Förslagen väntas ha en positiv effekt på konkurrensen mellan företagen på den svenska finansmarknaden.

Förslagen medför minskad administrativ börda för ett okänt antal svenska verksamhetsutövare inom olika sektorer och av varierande storlek.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Regelrådet* anser att konsekvensanalysen brister i vissa avseenden, framför allt i fråga om effekterna för konkurrensen mellan företagen och effekterna för små företag. *Domstolsverket* understryker vikten av fullgod finansiering av domstolarna vid en eventuell målökning med anledning av förslagen och framhåller att de mål som eventuellt kommer till domstol kan vara komplicerade och omfattande.

Skälen för regeringens bedömning

Offentligfinansiella och samhällsekonomiska effekter

Förslagen har inga offentligfinansiella effekter.

När det gäller de samhällsekonomiska effekterna av förslagen om ändring i penningtvättslagen och registerlagen kan följande framhållas. Förslaget om ingripande mot vissa utländska företag vid överträdelser av penningtvättslagen ökar tillsynsstrukturens funktionssätt då den kommer att bli mer effektiv. Mer effektivitet i tillsynen kommer att leda till att det kommer att bli svårare att bedriva verksamheter som underlättar penningtvätt och finansiering av terrorism.

Penningtvätt är en länk i en brottskedja. Genom insatser som syftar till att försvåra penningtvätt eller till att bättre upptäcka och lagföra penningtvätt kan den förväntade lönsamheten begränsas i hela kedjan och därigenom, förhoppningsvis, minska brottsligheten. Detta gäller också i fråga om

Prop. 2019/20:14 finansiering av terrorism även om motiv och tillvägagångssätt i vissa avseenden är annorlunda.

Minskad brottslighet genom en effektivare bekämpning av illegal penninghantering och finansiering av terrorism skapar samhällsliga välfärdsvinster i form av ökad trygghet och en ökad tilltro till det offentliga och till samhället i stort. Effektiv bekämpning av organiserad ekonomisk brottslighet kan också ha en allmänpreventiv effekt och höja den allmänna skattemoralen.

Sverige är ett land som är beroende av en nära ekonomisk och finansiell sammankoppling med andra länder, och som konkurrerar med hög kunskap, hög produktivitet och hög integritet. Ett större förtroende för att Sverige är ett land där aktörerna tvingas analysera sina egna risker och agerar därefter är till samhällsekonomins och de individuella aktörernas fördel.

Effekter för verksamhetsutövare

Regelrådet anser att konsekvensanalysen brister i vissa avseenden, framför allt i fråga om effekterna för konkurrensen mellan företagen och effekterna för små företag.

Förslaget om ingripande mot vissa utländska företag vid överträdelse av penningtvättslagen träffar ett 35-tal utländska verksamhetsutövare (kreditinstitut och kreditförmedlare). Förslaget har en positiv effekt på konkurrensen mellan företagen på den svenska finansmarknaden, eftersom det innebär att Finansinspektionen kan ingripa även mot utländska kreditinstitut och kreditförmedlare som driver verksamhet i Sverige.

I övrigt föreslås vissa förenklingar av penningtvättslagen. Förslagen medför minskad administrativ börda för ett okänt antal svenska verksamhetsutövare inom olika sektorer och av varierande storlek. Beroende på hur verksamhetens ser ut och vilka kunder som finns, kan kostnaderna variera, men regeringen bedömer dem som generellt sett små.

Penningtvättslagen genomför fjärde penningtvättsdirektivet i svensk rätt. Lagen gäller för alla verksamhetsutövare, oavsett verksamhetens storlek.

Effekter för myndigheter och domstolar

Finansinspektionen är tillsynsmyndighet på finansmarknadsområdet. Förslaget om ingripande mot vissa utländska företag vid överträdelse av penningtvättslagen innebär att inspektionen får ytterligare befogenheter i sin tillsyn. De eventuella merkostnader som detta medför för inspektionen ska hanteras inom befintliga budgetramar.

Beslut som fattas med stöd av de nya befogenheterna får överklagas till allmän förvaltningsdomstol och prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten (17 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 8 kap. 1 § lagen om verksamhet med bostadskrediter). Enligt nu gällande förhållanden är det Förvaltningsrätten i Stockholm och Kammarrätten i Stockholm som kommer att pröva de överklagade besluten (14 § lagen [1971:289] om allmänna förvaltningsdomstolar). Förslaget innebär visserligen att fler överklagbara beslut kan fattas, men det rör sig om förhållandevis få företag som dessa beslut kan avse. Regeringen bedömer därför att förslaget kommer medföra att endast enstaka fler mål kommer

att anhängiggöras vid dessa domstolar. Målen kan visserligen, som *Domstolsverket* framhåller, vara komplicerade och omfattande, men med hänsyn till att det alltså endast kan förväntas bli fråga om ett fåtal överklaganden bedömer regeringen att eventuella merkostnader kan hanteras inom befintliga budgetramar.

I övrigt bedöms förslagen inte medföra några merkostnader för tillsynsmyndigheter eller domstolar.

Speciella informationsinsatser

Regeringen förutsätter att tillsynsmyndigheterna informerar verksamhetsutövarna om förslagen. Förslagen medför därför inget behov av speciella informationsinsatser.

Förenlighet med unionsrätten

Förslagen står i överensstämmelse med fjärde penningtvättsdirektivet och kapitaltäckningsdirektivet.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

3 kap.

2 § Ett svenskt företag ska ges tillstånd att driva bankrörelse eller finansieringsrörelse, om

1. bolagsordningen, stadgarna eller reglementet stämmer överens med denna lag och andra författningar och i övrigt innehåller de särskilda bestämmelser som behövs med hänsyn till omfattningen och arten av den planerade verksamheten,

2. det finns skäl att anta att den planerade rörelsen kommer att drivas enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i företaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett kreditinstitut,

4. den som ska ingå i styrelsen för företaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett kreditinstitut och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift, och

5. styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget.

Vid bedömningen enligt första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att kreditinstitutets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i företaget är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag, ska det vid bedömningen av innehavarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om under vilka förutsättningar som ett svenskt företag ska ges tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse.

Ändringen i *andra stycket 2 a* föranleds av att det har införts en ny penningtvättslag.

15 kap.

15 a § 1 stället för det som föreskrivs i 15 § gäller följande om ett utländskt kreditinstitut som driver verksamhet i Sverige enligt 4 kap. 1 eller 3 § inte driver sin verksamhet i enlighet med bestämmelserna i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Finansinspektionen får förelägga kreditinstitutet att göra rättelse. Om institutet inte följer föreläggandet, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i institutets hemland.

Om rättelse därefter inte sker, får inspektionen förbjuda institutet att påbörja fler transaktioner i Sverige. Innan ett förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i institutets hemland.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om ingripanden mot utländska kreditinstitut som hör hemma inom EES och som driver verksamhet från en filial i Sverige vid överträdelse av penningtvättslagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Enligt *första stycket* gäller bestämmelsen i stället för det som föreskrivs i 15 §.

Enligt *andra stycket* ska Finansinspektionen förelägga kreditinstitutet att göra rättelse. Om rättelse inte sker, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i institutets hemland, dvs. den utländska myndighet som utövar tillsyn över institutet. Det innebär att den utländska tillsynsmyndigheten kan ingripa mot institutet.

Om rättelse därefter inte sker – dvs. om överträdelsen fortsätter, t.ex. på grund av att den utländska tillsynsmyndigheten har förhållit sig passiv till underrättelsen eller förklarat att den inte kan ingripa mot överträdelsen eller om den utländska tillsynsmyndighetens ingripande har visat sig vara otillräckligt – får inspektionen enligt *tredje stycket* förbjuda institutet att påbörja fler transaktioner i Sverige. Förbudet tar sikte på transaktioner som gäller den gränsöverskridande verksamheten och innebär i princip att institutet inte får påbörja fler transaktioner i Sverige, vare sig inom ramen för ett befintligt avtal eller enstaka transaktioner (jfr t.ex. prop. 2009/10:220

s. 301). Innan ett förbud meddelas, ska inspektionen underrätta den utländska myndigheten.

Motsvarande förbud finns i 16 § samt i t.ex. 25 kap. 12 § lagen om värdepappersmarknaden och 8 kap. 21 § fjärde stycket lagen om betaltjänster.

Ett beslut av Finansinspektionen i enlighet med tredje stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten (17 kap. 1 §).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överträdelser av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som inträffat före ikraftträdandet.

Av *punkt 2* följer att Finansinspektionens möjlighet att ingripa mot utländska företag gäller för överträdelser av penningtvättslagen som inträffat efter ikraftträdandet.

8.2 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

29 kap.

2 § En revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare är ersättningsskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han eller hon ska även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av hans eller hennes medhjälpare. I de fall som avses i 9 kap. 44 § och 46 § andra stycket samt 10 kap. 18 § andra stycket denna lag samt 4 kap. 3 och 6 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism svarar dock revisorn, lekmannarevisorn eller den särskilda granskaren endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som han eller hon eller en medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

Om ett registrerat revisionsbolag är revisor eller särskild granskare, är det detta bolag och den som är huvudansvarig för revisionen eller granskningen som är ersättningsskyldiga

Paragrafen innehåller bestämmelser om skadeståndsskyldighet för revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare.

Ändringen i *första stycket* föranleds av att det har införts en ny penningtvättslag.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

3 kap.

2 § Vid bedömningen enligt 1 § första stycket 4 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att värdepappersbolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagens verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för
 - a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller
 - b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i bolaget är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska det vid bedömningen av innehavarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om bolaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av värdepappersbolaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av lämpligheten hos den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i ett värdepappersbolag.

Ändringen i *första stycket 2 a* föranleds av att det har införts en ny penningtvättslag.

12 kap.

3 § Vid bedömningen enligt 2 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att börsens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för
 - a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller
 - b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av lämpligheten hos den som utövar ett väsentligt inflytande över ledningen av en börs.

Ändringen i *punkt 2 a* föranleds av att det har införts en ny penningtvättslag.

19 kap.

4 § Vid bedömningen enligt 3 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att clearingorganisationens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för
 - a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller
 - b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av lämpligheten hos den som utövar ett väsentligt inflytande över ledningen av en clearingorganisation. Prop. 2019/20:14

Ändringen i *punkt 2 a* föranleds av att det har införts en ny penningtvättslag.

8.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

2 kap.

7 § Vid bedömningen enligt 3 § första stycket 4 och 6 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att betaltjänstverksamheten drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om *straff för* terroristbrott.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd enligt 1 § ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av lämpligheten hos den som har ett kvalificerat innehav i ett företag som ansökt om att tillhandahålla en eller flera betaltjänster enligt denna lag.

I *första stycket 2 b* görs en redaktionell ändring.

8.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

2 kap.

7 § Vid bedömningen enligt 3 § 3 och 6 § första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att verksamheten med utgivning av elektroniska pengar drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om *straff för* terroristbrott.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd enligt 1 § ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av lämpligheten hos den som har ett kvalificerat innehav i ett företag som ansökt om att få ge ut elektroniska pengar enligt denna lag.

I *första stycket 2 b* görs en redaktionell ändring.

8.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter

2 kap.

3 § Vid bedömningen enligt 2 § första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska innehavarens anseende beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att företagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt som avses i 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av lämpligheten hos den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i ett svenskt företag som ansökt om att få driva verksamhet med kreditgivning enligt denna lag.

Ändringen i *punkt 2 a* föranleds av att det har införts en ny penningtvättslag.

6 kap.

14 § Finansinspektionen får förelägga en utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES som förmedlar bostadskrediter från en filial i Sverige att göra rättelse, om kreditförmedlaren överträder

– 4 kap. 1, 2, 7, 8, 9 eller 10 §,

– föreskrifter som meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 5 eller 6,

– 5 a §, 6 §, 12 a § första stycket, 13 a §, 50 § eller 54 § konsumentkreditlagen (2010:1846), eller

– lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Om kreditförmedlaren inte följer föreläggandet, ska Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i kreditförmedlarens hemland.

Om rättelse inte sker, får Finansinspektionen förbjuda kreditförmedlaren att fortsätta förmedla bostadskrediter i Sverige. Innan förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i kreditförmedlarens hemland. Europeiska kommissionen ska omedelbart informeras när ett förbud meddelas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingripanden mot utländska kreditförmedlare från ett land inom EES vid överträdelser av vissa bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Den nya strecksatsen i *första stycket* innebär att Finansinspektionen kan ingripa också vid överträdelser av penningtvättslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen. De ingripandemöjligheter som står till buds för Finansinspektionen framgår av andra och tredje styckena. Ett beslut av Finansinspektionen att förbjuda kreditförmedlaren att fortsätta förmedla bostadskrediter i Sverige (enligt tredje stycket) kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol (8 kap. 1 § första stycket). Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten (andra stycket i samma paragraf).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överträdelser av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som inträffat före ikraftträdandet.

Av *punkt 2* följer att Finansinspektionens möjlighet att ingripa mot utländska företag gäller för överträdelser av penningtvättslagen som inträffat efter ikraftträdandet.

8.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

1 kap.

8 § I denna lag avses med

1. *affärsförbindelse*: en affärsmässig förbindelse som när den etableras förväntas ha en viss varaktighet,
2. *brevlådebank*: ett utländskt institut som är registrerat inom en jurisdiktion inom vilken institutet saknar verklig etablering och ledning och där institutet inte heller ingår i en finansiell grupp som omfattas av tillsyn,
3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
4. *kund*: den som har trätt eller står i begrepp att träda i avtalsförbindelse med sådan verksamhetsutövare som avses i denna lag,
5. *person i politiskt utsatt ställning*:
 - a) fysisk person som har eller har haft en viktig offentlig funktion i en stat, och
 - b) fysisk person som har eller har haft en funktion i ledningen i en internationell organisation,
6. *verklig huvudman*: detsamma som i 1 kap. 3–7 §§ lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän,
7. *koncern, moderföretag och dotterföretag*: detsamma som i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554) eller motsvarande utländska företeelser, och
8. *verksamhetsutövare*: en fysisk eller juridisk person som utför verksamhet som omfattas av denna lag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om grundläggande definitioner. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringen i *punkt 7* innebär att definitionen av koncern, moderföretag och dotterföretag omfattar också motsvarande utländska företeeser. Det är ett förtydligande av vad som redan gäller och utgör ingen ändring i sak.

3 kap.

8 § En verksamhetsutövare ska utreda om kunden har en verklig huvudman. En sådan utredning ska åtminstone avse sökning i registret över verkliga huvudmän enligt lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän. Om kunden är en juridisk person, en trust eller en liknande juridisk konstruktion, ska utredningen omfatta åtgärder för att förstå kundens ägarförhållanden och kontrollstruktur. Om kunden har en verklig huvudman, ska verksamhetsutövaren vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet.

Första stycket gäller inte om kunden är ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige eller inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES *eller dotterföretag till ett sådant bolag*.

Om kunden är en juridisk person och det efter åtgärder enligt första stycket står klart att den juridiska personen inte har en verklig huvudman, ska den person som är styrelseordförande, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare anses vara verklig huvudman. Detsamma gäller om verksamhetsutövaren har anledning att anta att den person som identifierats enligt första stycket inte är den verkliga huvudmannen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kontroll och identifiering av kundens verkliga huvudman. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringen i *andra stycket* innebär att skyldigheterna enligt första stycket, dvs. att utreda om kunden har en verklig huvudman, att förstå kundens ägarförhållanden och kontrollstruktur samt att vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet, inte gäller när kunden är ett dotterföretag till ett börsbolag. Dotterföretag har på grund av hänvisningen i 1 kap. 8 § 7 samma betydelse som i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen.

8 a § *Bestämmelsen i 8 § tredje stycket gäller inte om*

- *kunden är en stat, en region, en kommun eller motsvarande, och*
- *den risk som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg.*

Paragrafen, som är ny, innebär att om kunden är en stat, en region, en kommun eller motsvarande ska styrelseordföranden, verkställande direktören eller motsvarande befattningshavare inte anses vara verklig huvudman, om den risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Begreppet motsvarande omfattar förutom svenska kommunalförbund (se 1 kap. 2 § andra stycket 1 registerlagen) även motsvarande utländska offentligrättsliga juridiska personer.

25 § En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör *kundens verkliga huvudman* behöver inte vidta *de åtgärder för kundkännedom som avses i 8 § i fråga om den verkliga huvudmannen*, om kunden

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist utanför EES, och

a) tillämpar bestämmelser om kundkänedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och

b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs, eller

3. till följd av föreskrift i lag eller annan författning är skyldig att hålla medel som förvaltas för någon annans räkning avskilda från egna tillgångar och medel.

Första stycket får tillämpas endast om den risk som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg och om verksamhetsutövaren utan dröjsmål på begäran kan få del av uppgift om identiteten hos den för vars räkning kunden förvaltar medlen och den dokumentation som ligger till grund för uppgifterna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om under vilka förutsättningar som kreditinstitut och finansiella institut kan tillämpa förenklade åtgärder för kundkänedom avseende konton med medel som tillhör någon annan än kunden, dvs. kundens kund. Paragrafen innebär ett undantag från bestämmelserna i 8 § om att verksamhetsutövaren ska vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

Ändringen i *första stycket* förtydligar att bestämmelsen är tillämplig bara när kundens kund kan betraktas som kundens verkliga huvudman. Det innebär inte någon ändring i sak utan är bara ett förtydligande av det som redan gäller.

Vid tillämpningen av bestämmelsen är verklig huvudman en fysisk person till vars förmån någon annan handlar (1 kap. 3 § första stycket 2 registerlagen). Det är alltså bara om kunden har en verklig huvudman som bestämmelsen är tillämplig. Om kundens kund inte är att betrakta som kundens verkliga huvudman finns ingen skyldighet att vidta några kundkännedomsåtgärder i fråga om den personen, eftersom den inte står i någon avtalsrelation till verksamhetsutövaren (jfr prop. 2016/17:173 s. 506).

8.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän

1 kap.

2 § Lagen är tillämplig på

1. svenska juridiska personer,
2. utländska juridiska personer som driver verksamhet i Sverige,
3. fysiska personer med hemvist i Sverige som driver verksamhet som avser förvaltning av en trust, och
4. fysiska personer med hemvist i utlandet som driver verksamhet i Sverige som avser förvaltning av en trust.

Lagen är inte tillämplig på

1. staten, *regioner*, kommuner eller kommunalförbund eller juridiska personer som staten, *regioner*, kommuner eller kommunalförbund, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande över,
2. aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller motsvarande marknad utanför EES *eller dotterföretag till sådana bolag*,

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka som omfattas av lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I *andra stycket 1* görs en ändring med anledning av att beteckningen för kommuner på regional nivå ändras från landsting till region.

Ändringen i *andra stycket 2* innebär att också dotterföretag till börsbolag undantas från lagens tillämpningsområde. Dotterföretag har samma betydelse som i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (jfr 1 kap. 8 § 7 penningtvättslagen).

Övriga ändringar är endast redaktionella.

Sammanfattning av promemorian Ingripanden mot utländska kreditinstitut och vissa andra penningtvättsfrågor

Prop. 2019/20:14
Bilaga 1

I promemorian föreslås att det ska göras vissa ändringar i regelverket om åtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

Det föreslås i huvudsak att

- Finansinspektionen ska kunna ingripa mot utländska kreditinstitut och kreditförmedlare som hör hemma inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och som driver verksamhet från filial i Sverige vid överträdelser av det aktuella regelverket,
- kravet på att utreda om en kund har en verklig huvudman inte ska gälla, om kunden är ett dotterföretag till ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES och att sådana dotterföretag inte heller ska anmäla sin egen verkliga huvudman för registrering till Bolagsverket,
- kravet på att utse en alternativ verklig huvudman inte ska gälla, om kunden är en stat, ett landsting, en kommun eller motsvarande och den risk som kan förknippas med kunden är låg, och
- det i lag ska förtydligas att förenklade åtgärder för kundkännedom för gemensamma konton bara ska vidtas i förhållande till kundens verkliga huvudman.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

dels att 3 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 15 kap. 15 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §²

Ett svenskt företag ska ges tillstånd att driva bankrörelse eller finansieringsrörelse, om

1. bolagsordningen, stadgarna eller reglementet stämmer överens med denna lag och andra författningar och i övrigt innehåller de särskilda bestämmelser som behövs med hänsyn till omfattningen och arten av den planerade verksamheten,

2. det finns skäl att anta att den planerade rörelsen kommer att drivas enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i företaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett kreditinstitut,

4. den som ska ingå i styrelsen för företaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett kreditinstitut och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift, och

5. styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget.

Vid bedömningen enligt första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att kreditinstitutets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller	a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller
---	--

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2014:982.

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Prop. 2019/20:14
Bilaga 2

Om den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i företaget är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag, ska det vid bedömningen av innehavarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

15 kap.

15 a §

I stället för det som föreskrivs i 15 § gäller följande om en i Sverige inrättad filial till ett utländskt kreditinstitut enligt 4 kap. 1 § eller ett utländskt företag enligt 4 kap. 3 § inte driver sin verksamhet i enlighet med bestämmelserna i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Finansinspektionen får förelägga kreditinstitutet att göra rättelse. Om institutet inte följer föreläggandet, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i institutets hemland.

Om rättelse därefter inte sker, får inspektionen förbjuda institutet att påbörja nya transaktioner i Sverige. Innan ett förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i institutets hemland.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överträdelser av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som inträffat före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs att 29 kap. 2 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

2 §¹

En revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare är ersättnings-skyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han eller hon ska även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av hans eller hennes medhjälpare. I de fall som avses i 9 kap. 44 § och 46 § andra stycket samt 10 kap. 18 § andra stycket denna lag samt 3 kap. 1 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism svarar dock revisorn, lekmannarevisorn eller den särskilda granskaren endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som han eller hon eller en medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

Om ett registrerat revisionsbolag är revisor eller särskild granskare, är det detta bolag och den som är huvudansvarig för revisionen eller granskningen som är ersättningsskyldiga.

En revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare är ersättnings-skyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han eller hon ska även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av hans eller hennes medhjälpare. I de fall som avses i 9 kap. 44 § och 46 § andra stycket samt 10 kap. 18 § andra stycket denna lag samt 4 kap. 3 och 6 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism svarar dock revisorn, lekmannarevisorn eller den särskilda granskaren endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som han eller hon eller en medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 §, 12 kap. 3 § och 19 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §¹

Vid bedömningen enligt 1 § första stycket 4 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att värdepappersbolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i bolaget är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska det vid bedömningen av innehavarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om bolaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av värdepappersbolaget.

12 kap.

3 §²

Vid bedömningen enligt 2 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att börsens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot

¹ Senaste lydelse 2014:985.

² Senaste lydelse 2009:365.

penningtvätt och finansiering av terrorism, eller penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

19 kap.

4 §³

Vid bedömningen enligt 3 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att clearingorganisationens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § (2010:751) om betaltjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §¹

Vid bedömningen enligt 3 § första stycket 4 och 6 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att betaltjänstverksamheten drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt lagen (2003:148) om terroristbrott.

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt lagen (2003:148) om *straff för* terroristbrott.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd enligt 1 § ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

¹ Senaste lydelse 2017:652.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §¹

Vid bedömningen enligt 3 § 3 och 6 § första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att verksamheten med utgivning av elektroniska pengar drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt lagen (2003:148) om terroristbrott.

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt lagen (2003:148) om *straff för* terroristbrott.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd enligt 1 § ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Härigenom föreskrivs¹ att 2 kap. 3 § och 6 kap. 14 § lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §

Vid bedömningen enligt 2 § första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska innehavarens anseende beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att företagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt som avses i 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

6 kap.

14 §

Finansinspektionen får förelägga en utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES som förmedlar bostadskrediter från en filial i Sverige att göra rättelse, om kreditförmedlaren överträder

– 4 kap. 1, 2, 7, 8, 9 eller 10 §,
– föreskrifter som meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 5 eller 6, <i>eller</i>
– 5 a §, 6 §, 12 a § första stycket, 13 a §, 50 § eller 54 § konsumentkreditlagen (2010:1846). | – föreskrifter som meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 5 eller 6,
– 5 a §, 6 §, 12 a § första stycket, 13 a §, 50 § eller 54 § konsumentkreditlagen (2010:1846) <i>eller</i>
– lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. |
|---|---|

Om kreditförmedlaren inte följer föreläggandet, ska Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i kreditförmedlarens hemland.

Om rättelse inte sker, får Finansinspektionen förbjuda kreditförmedlaren att fortsätta förmedla bostadskrediter i Sverige. Innan förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i kreditförmedlarens

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

Prop. 2019/20:14 hemland. Europeiska kommissionen ska omedelbart informeras när ett
Bilaga 2 förbud meddelas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överträdelser av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som inträffat före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Prop. 2019/20:14
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 8 § och 3 kap. 8 och 25 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 §

I denna lag avses med

1. affärsförbindelse: en affärsmässig förbindelse som när den etableras förväntas ha en viss varaktighet,
2. brevlådebänk: ett utländskt institut som är registrerat inom en jurisdiktion inom vilken institutet saknar verklig etablering och ledning och där institutet inte heller ingår i en finansiell grupp som omfattas av tillsyn,
3. EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
4. kund: den som har trätt eller står i begrepp att träda i avtalsförbindelse med sådan verksamhetsutövare som avses i denna lag,
5. person i politiskt utsatt ställning:
 - a) fysisk person som har eller har haft en viktig offentlig funktion i en stat, och
 - b) fysisk person som har eller har haft en funktion i ledningen i en internationell organisation,
6. verklig huvudman: detsamma som i 1 kap. 3–7 §§ lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän,
7. koncern, moderföretag och dotterföretag: detsamma som i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554), och 7. koncern, moderföretag och dotterföretag: detsamma som i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554) eller motsvarande utländska företeelser, och
8. verksamhetsutövare: en fysisk eller juridisk person som utför verksamhet som omfattas av denna lag.

3 kap.

8 §

En verksamhetsutövare ska utreda om kunden har en verklig huvudman. Om kunden är en juridisk person, en trust eller en liknande juridisk konstruktion, ska utredningen omfatta åtgärder för att förstå kundens ägarförhållanden och kontrollstruktur. Om kunden har en verklig huvudman, ska verksamhetsutövaren vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

Första stycket gäller inte om kunden är ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige eller inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES.

Första stycket gäller inte om kunden är ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige eller inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES *eller ett dotterföretag till ett sådant bolag.*

Om kunden är en juridisk person och det efter åtgärder enligt första stycket står klart att den juridiska personen inte har en verklig huvudman, ska den person som är styrelseordförande, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare anses vara verklig huvudman. Detsamma gäller om verksamhetsutövaren har anledning att anta att den person som identifierats enligt första stycket inte är den verkliga huvudmannen.

Tredje stycket gäller inte, om
– kunden är en stat, ett landsting,
en kommun eller motsvarande, och
– kundens riskprofil enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg.

25 §

En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör andra än kunden behöver inte *identifiera och kontrollera identiteten* på den för vars räkning kunden förvaltar medlen, om kunden

En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör andra än kunden behöver inte *vidta de åtgärder för kundkännedom som avses i 8 § i fråga om* den för vars räkning kunden förvaltar medlen, om kunden

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist utanför EES, och

a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och

b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs, eller

3. till följd av föreskrift i lag eller annan författning är skyldig att hålla medel som förvaltas för någon annans räkning avskilda från egna tillgångar och medel.

Första stycket får tillämpas endast om den risk som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg och om verksamhetsutövaren utan dröjsmål på begäran kan få del av uppgift om identiteten hos den för vars räkning kunden förvaltar medlen och den dokumentation som ligger till grund för uppgifterna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 2 § lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §²

Lagen är tillämplig på

1. svenska juridiska personer,
2. utländska juridiska personer som driver verksamhet i Sverige, och
3. fysiska personer som har hemvist i Sverige och som förvaltar trustar eller liknande juridiska konstruktioner.

Lagen är inte tillämplig på

1. staten, landsting, kommuner, *och* kommunalförbund *samt* juridiska personer över vilka staten, landsting, kommuner *och* kommunalförbund, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande,
2. aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller motsvarande marknad utanför EES,
3. dödsbon, *och*
4. konkursbon.

1. staten, landsting, kommuner *eller* kommunalförbund *eller* juridiska personer över vilka staten, landsting, kommuner *eller* kommunalförbund, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande,
2. aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller motsvarande marknad utanför EES, *eller dotterföretag till sådana bolag,*
3. dödsbon, *eller*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2018:1349.

Efter remiss har yttranden kommit in från Bolagsverket, Domstolsverket, Fastighetsmäklarinspektionen, Finansbolagens Förening, Finansinspektionen, Förvaltningsrätten i Stockholm, Kammarrätten i Stockholm, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Polismyndigheten, Regelrådet, Revisorsinspektionen, Riksgäldskontoret, Sparbankernas Riksförbund, Spelinspektionen, Svenska Bankföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges riksbank.

Därutöver har yttranden inkommit från Finansförbundet.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Företagarna, Näringslivets regelnämnd och Svenska Fondhandlareföreningen.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

dels att 3 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 15 kap. 15 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §²

Ett svenskt företag ska ges tillstånd att driva bankrörelse eller finansieringsrörelse, om

1. bolagsordningen, stadgarna eller reglementet stämmer överens med denna lag och andra författningar och i övrigt innehåller de särskilda bestämmelser som behövs med hänsyn till omfattningen och arten av den planerade verksamheten,

2. det finns skäl att anta att den planerade rörelsen kommer att drivas enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i företaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett kreditinstitut,

4. den som ska ingå i styrelsen för företaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett kreditinstitut och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift, och

5. styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget.

Vid bedömningen enligt första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att kreditinstitutets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller	a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller
---	--

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2014:982.

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Prop. 2019/20:14
Bilaga 4

Om den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i företaget är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag, ska det vid bedömningen av innehavarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

15 kap.

15 a §

I stället för det som föreskrivs i 15 § gäller följande om en i Sverige inrättad filial till ett utländskt kreditinstitut enligt 4 kap. 1 § eller ett utländskt företag enligt 4 kap. 3 § inte driver sin verksamhet i enlighet med bestämmelserna i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Finansinspektionen får förelägga kreditinstitutet att göra rättelse. Om institutet inte följer föreläggandet, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i institutets hemland.

Om rättelse därefter inte sker, får inspektionen förbjuda institutet att påbörja fler transaktioner i Sverige. Innan ett förbud meddelas ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i institutets hemland.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överträdelse av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som inträffat före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs att 29 kap. 2 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

2 §¹

En revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare är ersättnings-skyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han eller hon ska även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av hans eller hennes medhjälpare. I de fall som avses i 9 kap. 44 § och 46 § andra stycket samt 10 kap. 18 § andra stycket denna lag samt 3 kap. 1 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism svarar dock revisorn, lekmannarevisorn eller den särskilda granskaren endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som han eller hon eller en medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

Om ett registrerat revisionsbolag är revisor eller särskild granskare, är det detta bolag och den som är huvudansvarig för revisionen eller granskningen som är ersättningsskyldiga.

En revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare är ersättnings-skyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han eller hon ska även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av hans eller hennes medhjälpare. I de fall som avses i 9 kap. 44 § och 46 § andra stycket samt 10 kap. 18 § andra stycket denna lag samt 4 kap. 3 och 6 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism svarar dock revisorn, lekmannarevisorn eller den särskilda granskaren endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som han eller hon eller en medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 §, 12 kap. 3 § och 19 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §¹

Vid bedömningen enligt 1 § första stycket 4 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att värdepappersbolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i bolaget är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska det vid bedömningen av innehavarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om bolaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av värdepappersbolaget.

12 kap.

3 §²

Vid bedömningen enligt 2 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att börsens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

¹ Senaste lydelse 2014:985.

² Senaste lydelse 2009:365.

penningtvätt och finansiering av terrorism, eller penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

19 kap.

4 §³

Vid bedömningen enligt 3 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att clearingorganisationens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 5 § 6 lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Häri genom föreskrivs att 2 kap. 7 § lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §¹

Vid bedömningen enligt 3 § första stycket 4 och 6 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att betaltjänstverksamheten drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt lagen (2003:148) om terroristbrott.

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om *straff för* terroristbrott.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd enligt 1 § ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

¹ Senaste lydelse 2017:652.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §¹

Vid bedömningen enligt 3 § 3 och 6 § första stycket 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att verksamheten med utgivning av elektroniska pengar drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt lagen (2003:148) om terroristbrott.

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om *straff för* terroristbrott.

Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd enligt 1 § ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av företaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Prop. 2019/20:14
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

dels att 1 kap. 8 § och 3 kap. 8 och 25 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 8 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 §

I denna lag avses med

1. *affärsförbindelse*: en affärsmässig förbindelse som när den etableras förväntas ha en viss varaktighet,

2. *brevlådebank*: ett utländskt institut som är registrerat inom en jurisdiktion inom vilken institutet saknar verklig etablering och ledning och där institutet inte heller ingår i en finansiell grupp som omfattas av tillsyn,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *kund*: den som har trätt eller står i begrepp att träda i avtalsförbindelse med sådan verksamhetsutövare som avses i denna lag,

5. *person i politiskt utsatt ställning*:

a) fysisk person som har eller har haft en viktig offentlig funktion i en stat, och

b) fysisk person som har eller har haft en funktion i ledningen i en internationell organisation,

6. *verklig huvudman*: detsamma som i 1 kap. 3–7 §§ lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän,

7. *koncern*: moderföretag och dotterföretag: detsamma som i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554), och

7. *koncern*: moderföretag och dotterföretag: detsamma som i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554) eller motsvarande utländska företeelser, och

8. *verksamhetsutövare*: en fysisk eller juridisk person som utför verksamhet som omfattas av denna lag.

3 kap.

8 §

En verksamhetsutövare ska utreda om kunden har en verklig huvudman. Om kunden är en juridisk person, en trust eller en liknande juridisk konstruktion, ska utredningen omfatta åtgärder för att förstå kundens ägarförhållanden och kontrollstruktur. Om kunden har en verklig huvudman, ska verksamhetsutövaren vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

Första stycket gäller inte om kunden är ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige eller inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES.

Första stycket gäller inte om kunden är ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige eller inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES *eller ett dotterföretag till ett sådant bolag.*

Om kunden är en juridisk person och det efter åtgärder enligt första stycket står klart att den juridiska personen inte har en verklig huvudman, ska den person som är styrelseordförande, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare anses vara verklig huvudman. Detsamma gäller om verksamhetsutövaren har anledning att anta att den person som identifierats enligt första stycket inte är den verkliga huvudmannen.

8 a §

Bestämmelsen i 8 § tredje stycket gäller inte om

- kunden är en stat, en region, en kommun eller motsvarande, och*
- kundens riskprofil enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg.*

25 §

En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör *andra än kunden* behöver inte *identifiera och kontrollera identiteten på* den för vars räkning kunden förvaltar medlen, om kunden

En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör *kundens verkliga huvudman* behöver inte *vidta de åtgärder för kundkännedom som avses i 8 § i fråga om den verkliga huvudmannen*, om kunden

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist utanför EES, och

a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och

b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs, eller

3. till följd av föreskrift i lag eller annan författning är skyldig att hålla medel som förvaltas för någon annans räkning avskilda från egna tillgångar och medel.

Första stycket får tillämpas endast om den risk som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg och om verksamhetsutövaren utan dröjsmål på begäran kan få del av uppgift om identiteten hos den för vars räkning kunden förvaltar medlen och den dokumentation som ligger till grund för uppgifterna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 2 § lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2018/19:150 Förslagen lydelse

1 kap.

2 §

Lagen är tillämplig på

1. svenska juridiska personer,
2. utländska juridiska personer som driver verksamhet i Sverige,
3. fysiska personer med hemvist i Sverige som driver verksamhet som avser förvaltning av en trust, och
4. fysiska personer med hemvist i utlandet som driver verksamhet i Sverige som avser förvaltning av en trust.

Lagen är inte tillämplig på

1. staten, *landsting*, kommuner eller kommunalförbund eller juridiska personer över vilka staten, *landsting*, kommuner eller kommunalförbund, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande,
2. aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller motsvarande marknad utanför EES,

1. staten, *regioner*, kommuner eller kommunalförbund eller juridiska personer över vilka staten, *regioner*, kommuner eller kommunalförbund, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande,

2. aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller motsvarande marknad utanför EES *eller dotterföretag till sådana bolag*,

3. dödsbon, eller
4. konkursbon.

Denna lag träder i kraft den 2 januari 2020.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2019-09-05

Närvarande: F.d. justitierådet Ella Nyström samt justitieråden Per Classon och Stefan Johansson

Ingripanden mot utländska kreditinstitut och vissa andra penningtvättsfrågor

Enligt en lagrådsremiss den 29 augusti 2019 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
3. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
4. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster,
5. lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
6. lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,
7. lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,
8. lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättsakkunnige Nils Friberg.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 september 2019

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Johansson, Baylan, Hultqvist, Andersson, Bolund, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Linde, Ekström, Eneroth, Dahlgren, Nilsson, Ernkrans, Lindhagen, Hallberg, Nordmark

Föredragande: statsrådet Bolund

Regeringen beslutar proposition Ingripanden mot utländska kreditinstitut och vissa andra penningtvättsfrågor